

esēlības ABLV procesā zaudēts gabaliņš suverenitātes

Imants VIKSNE

Valdības rīkojums saskaņot ABLV bankas klientu izvērtēšanas metodoloģiju ar vārdā nenosauktiem starptautiskajiem sabiedrotajiem ir pretrunā likumam, kas pašu problēmas liek risināt pašu iestādei. Konkrēti, ir pārkāpta Finanšu kapitāla un tirgus komisijas neatkarība.

Ja valdība uzskata, ka par bankas likvidāciju ne tikai jāatskaitās amerikāņiem, bet arī jāprasa viņiem atļauja par likvidācijas metodēm, tad tas vispirms būtu jāraksta likumā. Ka šajā jomā Latvija atdāvina savu suverenitāti stratēģiskajiem partneriem. Taču likumā ir ierakstīts pavisam kas cits.

Pārkāpta FKTK autonomija

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma 2. pants noteic pilnīgu iestādes autonomiju: «Komisija patstāvīgi pieņem lēmumus savas kompetences ietvaros, veic tai ar likumu noteiktos uzdevumus un atbild par to izpildi. Nevienam nav tiesīgs iejaukties komisijas darbībā, izņemot tās institūcijas un amatpersonas, kurām šādas tiesības ir noteiktas likumā.» Komisija atskaitās Saeimai, Finanšu ministrijai, sadarbojas ar Latvijas Banku un nepieciešamības gadījumā ar tiesām. Taču likumā nav minēta ne ASV vēstniecība, ne amerikāņu uzņēmums *Kroll*, kas tagad ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta jeb Kontroles

Foto: Okuana DZADANA, FEF Photo Agency

PĀRBAUDĪJUMS TIESISKUMAM.

Bankas likvidatore advokāte Eva Berlaus: «Valsts pārvalde parāda, kā rīkojas krīzes situācijās, un tas rada bīstamu precedentu, ja sabiedrība neiebilst pret šīm metodēm»

dienesta ziņu piesaistīts *ABLV bankas* likvidācijas kontrolei. Regulatora neatkarība likumā noteikta, lai tādējādi aizsargātu noguldītāju intereses un vienlaikus valsts finanšu stabilitāti. *ABLV* gadījums ir kļuvis par nopietnu pārbaudījumu valdības izpratnei par tiesiskumu. Tā secina viena no bankas likvidatorēm – advokātu biroja *Sorainen* partnere Eva Berlaus.

«Partneriem» nekādas atbildības

ABLV aktīvu apjoms šobrīd ir ap 2,4 miljardiem eiro. Situācijā, kad Latvijai patiešām nav pieredzes brīvprātīgā tik lielu banku likvidācijā, kompetentu ārvalstu ekspertu piesaiste ir attaisnojama – lai smeltos labāko pieredzi un praksi. Taču ne galavārda atdošana. Un te riski ir vairāki. Pirmkārt, var tikt kavēts likvidācijas process, jo šiem mistiskajiem partneriem neviens Latvijas likums neuzliek pienākumu iekļauties kādos termiņos. Viņiem var arī nebūt vēlmes uzņemties at-

bildību par saviem lēmumiem. Sliktākajā gadījumā šie partneri var vispār nedot saskaņojumu izstrādātajai metodoloģijai, un ko tad? Neturpināt likvidāciju? «Šādi būtiski tiek palielināti visi procesā esošie riski,» norāda advokāte. Te jāatgādina, ka sabiedrotie nemaz nevēlas, lai bankas likvidācijas process noritētu tiesiski atbilstoši Latvijas interesēm. *Neatkarīgā* jau vēstīja, ka valdībai pa visiem diplomātiskajiem un nemaz ne diplomātiskajiem kanāliem ir nodota pusoficiāla vēsts, kas ir jāizdara ar *ABLV* banku. Proti, abi tās īpašnieki jāieliek cietumā un jāpārņem bankas likvidācija, lai pēc tam brīvāk rīkotos pēc sabiedroto ieskatiem. Pagaidām scenārijs par likvidācijas formas maiņu no pašlikvidācijas uz piespiedu likvidāciju oficiāli apspriests netiek. Taču naudas izmaksa lielajiem kreditoriem kavējas.

Neesam to pelnījuši

Pašlaik valsts garantēto atlīdzību caur banku *Citadele* saņem tie

noguldītāji, kuriem *ABLV* bankā bija mazāk par 100 000 eiro. Atlīdzības izmaksāti 388,356 miljoni eiro. Naudu saņēmuši 12 334 klienti jeb 56,8% no kopējā klientu skaita. Savukārt 3300 kreditoru, kam *ABLV* noguldīts vairāk par 100 000 eiro, turpina gaidīt savu un savas naudas izvērtēšanu. Precīzāk, metodoloģiju, ar kādu tiks pārbaudīta viņu atbilstība naudas atmazgāšanas, terorisma finansēšanas un dažādu sankciju sarakstu ierobežojumiem. Kad tieši amerikāņiem labpatiks apstiprināt Latvijas iestāžu izstrādāto metodoloģiju, neviens pateikt nevar, un, kā atzīst likvidatore Eva Berlaus, ir kreditori, kas jau sāk kļūt nepacietīgi. Tas, savukārt, var rezultēties ar tiesvedībām, jo klientu vidū ir daudzi lieli uzņēmumi, kas spējīgi noligt labus juristus. Likvidācijas sākumposmā naudas izmaksa tika solīta uz šā gada sākumu, pat uz pērnā decembri, bet šobrīd izskatās, ka klienti pie savas naudas vēl ilgi netiks, jo likvidatori apsolijuši sākt maksāšanu tikai pēc klientu izvērtēšanas metodoloģijas apstiprināšanas. Un jautājums, vai vispār tiks. Teorētiski secībai jābūt tādai – banka ziņo par aizdomīgu klientu, bet Kontroles dienests tālāk noskaidro, vai naudas izcelsme ir legāla. Ja nav, tad nauda jānacionālīzē, bet blēži jāšūta uz cietumu. Taču Kontroles dienests kļūdz, ka nav spējīgs izkontrolēt vienlaikus tik daudzus bankas klientus un tik lielu naudas masu, tāpēc pašlaik piedāvāto metodoloģiju brāķē.

Visi šie notikumi turpina diskreditēt mūsu valsti, tās finanšu un banku sistēmu. Latvijas reputācija tiek bojāta. ■

UZZIŅAI

Kā iedzīvotāji vērtē valsts veselības aprūpes sistēmas sniegtos pakalpojumus (%)?

Loti labi	8
Drīzāk labi	43
Drīzāk slikti	27
Loti slikti	10
Grūti pateikt	11

Iedzīvotāji vērtē veselības aprūpi 10 ballu skalā:

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbs	8,21
Ārsta speciālista darbs	7,97
Ģimenes ārsta darbs	7,67
Traumpunktī	7,44
Slimnīcās	7,32
Valsts veselības aprūpes sniegtie pakalpojumi kopumā	5,16

Avots: Pētījums par pacientu apmierinātību ar veselības aprūpes pakalpojumiem

saskaņoti strādā personāls un vai ārstēšanai ir pēctecība. Pacientiem ir svarīgs skaidrs plāns ārstēšanai un aprūpei, personāla kompetencei, vai gaidīšanas laiks nedraud ar veselības pasliktināšanos.

Pētnieki Veselības ministrijai iesaka uzlabot pieejamību un īpaši iedzīvotāju informēšanu par valsts sniegtajiem pakalpojumiem, piemēram, Nacionālā veselības dienesta mājaslapu skatās tikai viens procents (!) iedzīvotāju. «Īpaša uzmanība jāpievērš mazāk informētām un izglītotām pacientu grupām, cilvēkiem ar sliktāku veselības stāvokli,» sacīja A. Putniņa. ■

izmaksu lietderība – pagaidām retorisks jautājums

LĪDZĪBAS. Koncerta *Milestības vārdā*. 18+ dalībnieku tērpi veidoti līdzīgā stilistikā kā dizaineru Mares Mastiņas un Rolanda Pēterkopa 2016. gada rudens – 2017. gada ziemas kolekcijā. Dizaineri abām tērpu kolekcijām ir tie paši – pārstāv zīmolu *Mareunrol's*

tērpi, no kuriem daļa tiešām atgādina iespēju beidzot īstenot vispārdrōšākās ieceres, jo ideju autoriem un īstenotājiem par to tiešā veidā no savas kabatas nav jāmaksā.

Jau simtgades, bet, precīzāk, Baltijas simtgades ceļa kūkas lidi-

nāšana un vizināšana no Latvijas uz Somiju izvērtās par nepilnu 10 000 eiro (bez pievienotās vērtības nodokļa) vērtu pasākumu. Saskaņā ar SIA *DDB Worldwide Latvia* sniegto informāciju visdārgākās izmaksas bija pat ne izej-

vielas un darbs, jo našķa cepšana esot bijis brīvprātīgs bezmaksas ziedojums un izejvielas izmaksāja ap desmit eiro kilogramā, bet videoklipa filmēšana (4000 eiro) un aģentūras darbs un koordinēšana (mazāk par 6000 eiro). Citos apstākļos abas pēdējās tāmes pozīcijas izmaksātu divreiz dārgāk, pērn *Neatkarīgajai* atbildēja reklāmas aģentūra.

Kur to var redzēt?

Ja šo tūkstošiem eiro vērtu videoklipu gribas noskatīties tagad, pusotru gadu pēc kūkas ceļojuma, tad to atrast nav viegli. Pareizāk sakot, neizdevās atrast, pārdesmit minūšu laikā vairākos iesaistīto institūciju mājaslapu meklētajos ierakstos visdažādākos atslēgas vārdus. *Neatkarīgā* uzgāja vien nelielu, aptuveni divas minūtes garu fragmentu, kas bija vēlīts Igaunijas simtgadei un ko varētu attiecināt uz kūkas ceļojumu.

Bērza tāss mētelīši

Toties palaimējās ieraudzīt nākamās simtgades pirmā koncerta *Milestības vārdā*. 18+ dalībnieku skatuves tērpiem līdzīgu kolekciju. *Neatkarīgā* jau rakstīja, ka skandalozī slavenā koncerta kopējie tērpi bija ap 200 000 eiro. Pāris tāmes pozīciju attiecās uz tērpu dizainu un izgatavošanu. Kopumā – 5600 eiro. Koncerta dalībnieku tērpus veidoja

Latvijas modes dizaineri Mare Mastiņa un Rolands Pēterkops (zīmols *Mareunrol's*). *Neatkarīgā* līdzīgus tērpus pamanīja abu minēto dizaineru 2016. gada rudens – 2017. gada ziemas kolekcijas piedāvājumā. Iespējams, tikai vizuāla līdzība. Varbūt tas ir pašplaģiāts, jo kas var liegt autoram savu darbu, nedaudz izmainītu vai tādu pašu, vēlreiz piedāvāt aprītē?

Kāda ir abu dizaineru kolekcijas ideja? Kolekcijas noskaņojums esot balstīts uz asociācijām ar miglaino ziemas salnu, bērzu biržu ainavām, ar zvejnieku ciemiem, kurus var atrast Arktikas tuvumā un Norvēģijas ziemeļos. Ziemas migla un bērzi der arī Latvijas apstākļiem, kāpēc ne.

Jautājums Valsts kontrolei

Pēc skaļajām diskusijām medijs un sociālajos tīklos par 200 000 eiro vērtu koncertu Valsts kontrole pavēstīja, ka sāks auditu par simtgades pasākumu finansēšanu 2018. gadā un tas tiks publicēts šā gada otrajā pusē. Taču atsevišķu mākslinieku saņemtos honorārus nevērtēs un katru pasākumu atsevišķi arī nepētīs. Valsts kontrole sola pētīt finanšu līdzekļu izlietojumu un iepirkumus.

Jautājums, ko var pētīt Valsts kontrole: cik pamatota ir bijusi samaksa par koncerta *Milestības vārdā*. 18+ tērpu dizainēšanu? ■

